

Działalność kontrolna PIP w budownictwie w 2009 r.

Inspektorzy pracy przeprowadzili w roku ubiegłym 6 272 kontrole (w 2008 r. – 5 635 kontroli) na 3 909 terenach budowy (w 2008 r. na 3431). Były to kontrole przestrzegania przepisów bhp na budowach oraz przy budowie i remoncie dróg i autostrad (w tym mostów i wiaduktów).

Skontrolowano 5 434 pracodawców, zatrudniających 77 896 pracowników, w tym 5 752 kobiet i 795 młodocianych.

Ponad połowę kontroli (66%) przeprowadzono w firmach zatrudniających do 9 osób, 28% - u podmiotów zatrudniających od 10 do 49 osób, a 6 % kontroli dotyczyło podmiotów zatrudniających powyżej 50 osób.

Wyniki kontroli placów budowy

Inspektorzy pracy przeprowadzili 5 407 kontroli (w 2008 r. – 4 876 kontroli) na 3 377 budowach (w 2008 r. na 2 942 budowach). Kontrolowali w szczególności budowy obiektów: mieszkalnych, biurowych, produkcyjnych, oświatowych, centrów handlowych oraz hoteli.

Najwięcej nieprawidłowości dotyczyło wykonywania prac na wysokości. Stwierdzono m.in.:

- brak środków ochrony zbiorowej przed upadkiem z wysokości, balustrad - podczas 1484 kontroli
- niezabezpieczenie dojść i przejść, klatek schodowych – podczas 517 kontroli
- niezabezpieczenie otworów technologicznych przed upadkiem z wysokości – 557 kontroli
- niestosowanie środków ochrony indywidualnej zabezpieczających przed upadkiem z wysokości - 392 kontrole.

Niepokoii, że wymienione nieprawidłowości powtarzały się na różnych kondygnacjach wznoszonych obiektów.

Pracodawcy bardzo często nie dopełniają obowiązku odbioru rusztowań przez osoby uprawnione, co stwierdzono podczas 461 kontroli.

Powaznym problemem jest brak wygradzenia i oznakowania stref niebezpiecznych przy wykonywaniu prac na wysokości, gdy stosowany był sprzęt do transportu pionowego lub prowadzone były prace ziemne, co miało miejsce podczas 1375 kontroli.

Stwarzające zagrożenie nieprawidłowości przy eksploatacji urządzeń i instalacji elektroenergetycznych, a zwłaszcza niezabezpieczenie przewodów elektrycznych przed uszkodzeniami mechanicznymi, ujawniono podczas 1 146 kontroli.

Niewyposażenie lub niestosowanie przez pracowników wymaganych środków ochrony indywidualnej, w tym przede wszystkim ochrony głowy i środków chroniących przed upadkiem z wysokości, dotyczyło 7 789 pracowników.

Nadal stwierdza się na budowach wykonywanie robót w wykopach o ścianach niezabezpieczonych przed możliwością osunięcia się gruntu – podczas 289 kontroli.

Nieprawidłowości polegające na zatrudnianiu pracowników bez wymaganych kwalifikacji do obsługi maszyn i urządzeń budowlanych dotyczyły 1 231 pracowników, w tym 380 pracowników nie miało uprawnień do obsługi urządzeń poddozorowych. Instrukcji bezpiecznego wykonywania robót nie zapewniono 9 016 pracownikom.

Wiele nieprawidłowości dotyczyło przygotowania pracowników do pracy. Instruktażowi stanowiskowemu nie zostało poddanych 3 065 pracowników. Do pracy bez aktualnych orzeczeń lekarskich o braku przeciwwskazań do pracy na określonym stanowisku, w tym do pracy na wysokości, dopuszczono 2 048 pracowników.

Pracodawcy nie dokonali oceny ryzyka zawodowego związanego z pracą wykonywaną przez 4 085 pracowników.

Znacznie mniej nieprawidłowości stwierdzono na terenach budowy, gdzie inwestycje realizowały duże, specjalistyczne firmy budowlane, z wieloletnim doświadczeniem w branży budowlanej lub którym powierzono generalne wykonawstwo. Miały one dobrze zorganizowane służby bhp, które kontrolowały prace wszystkich zatrudnionych na budowie i egzekwowały od podwykonawców przestrzeganie przepisów bhp.

Wyniki kontroli placów budowy oraz remontu dróg i autostrad (w tym mostów i wiaduktów)

Inspektorzy pracy przeprowadzili 865 kontroli na 532 budowach mostów, wiaduktów kolejowych i autostrad, przebudowach i remontach dróg powiatowych i krajowych oraz węzłów komunikacyjnych. Skontrolowano 731 pracodawców, zatrudniających 18 064 pracowników, w tym 1 255 kobiet i 16 młodocianych.

Kontrolami objęto wykonawców robót prowadzonych w pasie drogowym i na obiektach mostowych. Sprawdzano sposób organizacji prac, który powinien zapewnić bezpieczeństwo pracowników oraz ruchu pojazdów i pieszych przy ograniczeniach ruchu na drogach (zamykaniu pasów ruchu, zajmowaniu części jezdni). Kontrolowano ponadto, czy wykonawcy prowadzili roboty zgodnie z instrukcjami bezpiecznego ich wykonywania, ustalonymi w formie projektu organizacji ruchu, a w szczególności, czy umieszczali na prowadzonych odcinkach robót drogowych zabezpieczenia (urządzenia bezpieczeństwa ruchu drogowego) i oznakowanie wymagane przepisami ustawy Prawo drogowe. Przy robotach mostowych zwracano szczególną uwagę na zastosowanie środków ochrony adekwatnych do zagrożeń występujących podczas prowadzenia prac na wysokości.

Brak zabezpieczenia oraz oznakowania stref i miejsc niebezpiecznych, między innymi w pobliżu pracujących specjalistycznych maszyn i urządzeń do robót ziemnych, drogowych i budowlanych, stwierdzono podczas 253 kontroli.

Instrukcji bezpiecznego wykonywania robót nie opracowano dla 2 079 pracowników, co generowało zwykle niewłaściwy sposób wykonywania prac, w tym również prac szczególnie niebezpiecznych. Aż 399 pracowników obsługujących maszyny i urządzenia budowlane nie posiadało wymaganych uprawnień kwalifikacyjnych do ich obsługi.

Problemy związane z zapewnieniem pomieszczeń higienicznosanitarnych stwierdzono podczas 154 kontroli. W przypadku prac liniowych pracodawcy tłumaczyli się brakiem możliwości zorganizowania takich pomieszczeń na długim, rozciągniętym terenie budowy. Pracownicy byli dowożeni do pracy z siedzib firm, gdzie mieli zapewnione zaplecza socjalne, z których korzystali.

Nadal stwierdzano nieprawidłowości związane z niewłaściwym prowadzeniem prac na wysokości. Brak środków ochrony zbiorowej przed upadkiem z wysokości dotyczył 1 598 pracowników. 457 pracowników nie wyposażono w środki ochrony indywidualnej, w tym 46 nie miało ochron przed upadkiem z wysokości. Świadczy to o braku właściwego nadzoru, a także lekceważeniu zagrożeń przez pracowników.

W zakresie przygotowania pracowników do pracy, stwierdzono liczne nieprawidłowości. Instruktażowi stanowiskowemu nie zostało poddanych 669 pracowników. Do pracy bez aktualnych orzeczeń lekarskich o braku przeciwwskazań do pracy na określonym stanowisku, w tym do pracy na wysokości, dopuszczono 267 pracowników. Pracodawcy nie dokonali oceny ryzyka zawodowego związanego z pracą wykonywaną przez 852 pracowników.

Działania podjęte przez inspektorów pracy i uzyskane efekty

Inspektorzy pracy zastosowali następujące środki prawne:

- wydali 44 886 decyzji, w tym 3 753 decyzje wstrzymania prac i 1 933 decyzji skierowania do innych prac 4 742 pracowników
- skierowali 3 332 wystąpienia z 12 151 wnioskami
- nałożyli 2 757 mandatów karnych na kwotę 3 389 925 zł (2008 r. – 2 939 900 zł)
- zastosowali 670 środków wychowawczych
- skierowali 297 wniosków do sądu oraz
- 25 zawiadomień do prokuratury (2008 r. –16 zawiadomień).

W ramach współpracy z innymi organami nadzoru i kontroli inspektorzy skierowali pisma informujące o naruszeniach przepisów bhp, tj.: 49 - do dozoru technicznego, 26 - do nadzoru budowlanego, 10 - do policji, 3 – do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Wspólne kontrole przeprowadzono z przedstawicielami: policji – 36 kontroli, dozoru technicznego – 3 kontrole, strażą pożarną – 2 kontrole.

Na wniosek policji przeprowadzono 16 kontroli, a inspekcji sanitarnej – 1 kontrolę.

W wyniku realizacji zastosowanych środków prawnych stwierdzone nieprawidłowości zostały usunięte. W wielu przypadkach nie osiągnięto jednak trwałego efektu. Bowiern błędy wyeliminowane dzięki działaniom inspekcji na jednej budowie, pojawiały się u tego samego pracodawcy na innej budowie lub nawet na tej samej budowie, wkrótce po wyjściu inspektora pracy!